

Opis analize:

Analiza „Rodna perspektiva u Programu ekonomskih reformi za period od 2022. do 2024. godine“

Analiza „Rodna perspektiva u Programu ekonomskih reformi za period od 2022. do 2024. godine“ autorke Sarite Bradaš (istraživačice Fondacije Centar za demokratiju), pripremljena je u okviru rada savetodavne Tematske grupe „Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i devojčice“ u okviru Platforme „Održivi razvoj za sve“, koju podržavaju vlade Švajcarske i Nemačke, a implementira Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH u okviru projekta „Reforma javnih finansija – Agenda 2030“.

Predmet ove analize je integrisanost rodne perspektive u Program ekonomskih reformi za period od 2022. do 2024. godine (ERP). U uvodnom delu je prikazan proces izrade ERP kao i zahtevi Evropske komisije i Saveta EU o potrebi procene ključnih prepreka kao i uticaja mera na rodnu ravnopravnost, te integrisanja rodne perspektive u sve mere kojima se podstiče zapošljavanje, socijalna i zdravstvena zaštita.

Sagledana su tri aspekta. Prvo, u kojoj meri se prilikom identifikacije ključnih prepreka vrši procena efekata na rodnu ravnopravnost; zaključeno je da ni u jednoj oblasti ERP prilikom identifikacije ključnih prepreka nisu procenjeni efekti na rodnu ravnopravnost. Drugo, da li su u ERP navedeni relevantni indikatori i rodno razvrstani podaci koji omogućavaju merenje rodno uticaja predloženih mera; zaključeno je da ni kod jedne strukturne reforme nisu navedeni indikatori koji se odnose na učešće/zastupljenost muškaraca i žena, pristup resursima i kontroli nad njima, društvene norme i vrednosti koje predstavljaju prepreku za ostvarivanje ravnopravnosti što je posledično dovelo do paušalnih procena rodno uticaja kod 11 mera. Treće, u kojoj meri strukturne reforme doprinose smanjenju rodno nejednakosti u oblasti zapošljavanja, socijalne i zdravstvene zaštite; zaključeno je da uprkos postojanju značajnog rodno uticaja u sve tri oblasti navedeni jaz nije identifikovan čime je propuštena prilika da, uključivanjem rodne perspektive, ovaj dokument bude instrument za otklanjanje uzroka rodno nejednakosti.

ERP ne samo da nije uključio rodnu perspektivu već je pisan iz androcentrične perspektive što povećava rizik od reprodukcije postojećih rodno nejednakosti i diskriminacije. Na kraju je preporučeno da se pre izrade narednog ERP:

1. Organizuju obuke za sve aktere/ke koji/e učestvuju u izradi ERP o ciklusu uvođenja javnih politika te korišćenju metoda i instrumenta za primenu uvođenja u praksi. Obuka treba da uključi sledeće teme: rodno senzitivna statistika, rodna analiza, procena uticaja na rod, rodno odgovorno budžetiranje, rodno senzitivne javne nabavke, rodno senzitivni indikatori, rodno senzitivni monitoring i evaluacija.
2. Izvrši analiza učešća/zastupljenosti, pristupa resursima i kontroli nad resursima muškaraca i žena u svim oblastima ERP. Preduslov za rodnu analizu je dostupnost rodno razvrstanih podataka zbog čega je potrebno obezbediti nedostajuće rodno razvrstane podatke: u poslovnim statistikama; u oblasti tržišta rada (registrovana zaposlenost prema sektorima delatnosti i modalitetima zaposlenosti; zarade na mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou); u registru privrednih subjekata; u registru poljoprivrednih gazdinstava i dr.
3. Za svaku od strukturnih reformi izvršiti procenu uticaja na socio-ekonomski položaj žena i muškaraca. Navedeno podrazumeva procenu da li će realizacija strukturne reforme imati

različite posledice po žene i muškarce u npr. pristupu obrazovanju, tržištu rada, penzijama, zaradama, porezima, finansiranju, društvenom životu, stanovanju, socijalnoj zaštiti, zdravlju itd. Prilikom identifikovanja uticaja pojedinih mera na žene i muškarce treba uzeti u obzir faktore koji mogu doprineti višestrukoj diskriminaciji (starost, etnička pripadnost, tip naselja, invaliditet i sl.).

4. Strukturne reforme za koje se analizom utvrdi da će imati negativan uticaj na rod ili da neće doprineti smanjenju utvrđenih rodni razlika treba redizajnirati ili ih treba zameniti merama koje će doprineti smanjenju ili otklanjanju rodni nejednakosti.
5. Za svaku od strukturnih reformi koje su rodno relevantne treba formulisati i rodno osetljive indikatore sa utvrđenim polaznim i ciljnim vrednostima. Osnova za definisanje rodno osetljivih indikatora su podaci korišćeni prilikom rodne analize.